

HOOFDSTUK 2 DE NEDERLANDSE DAGVLINDERS

Vlinders vormen een orde binnen de enorme klasse van de insecten. Zij onderscheiden zich van andere insecten door dat ze veel schubben op de vleugels en het lichaam hebben. Deze schubben zijn het 'poeder' dat soms aan de handen blijft zitten als een vlinder onvoorzichtig wordt opgepakt. De wetenschappelijke naam van de orde van de vlinders luidt dan ook Lepidoptera, wat schubvleugeligen betekent. Daarnaast hebben de meeste soorten relatief grote vleugels en een roltong. Op de wereld leven zo'n 160.000 soorten vlinders; meer dan 12% van alle bekende diersoorten is een vlinder. (VAN NIEUKERKEN & VAN LOON 1995).

WAT ZIJN DAGVLINDERS?

In Nederland komen meer dan 2.300 soorten vlinders voor. Deze vlinders zijn verdeeld in 61 families en - op praktische gronden - in twee groepen: de microlepidoptera, microvlinders of kleine vlinders (fig. 1, circa 1.300 soorten in meer dan 40 families) en de macrolepidoptera of macrovlinders (ongeveer 900 soorten in circa 15 families). De macro's zijn verder onderverdeeld in de dag- en de nachtvlinders. Het onderscheid tussen deze twee groepen lijkt eenvoudig: dagvlinders vliegen overdag en nachtvlinders 's nachts. Helaas is het niet zo simpel. Sterker nog: er zijn meer soorten nachtvlinders die (ook) overdag actief zijn dan soorten dagvlinders. De twee groepen zijn wel te onderscheiden aan de vorm van de antennen. Dagvlinders hebben een knopje aan het uiteinde van de antennen. Zij heten dan ook wel Rhopalocera, wat 'met knotssprietten' betekent. De overige macro's worden nachtvlinders genoemd en heten Heterocera, wat 'met veelvormige sprietten' betekent. (KUCHLEIN & DE VOS 1995). Wereldwijd zijn er circa 20.000 soorten dagvlinders bekend, die onder andere op grond van de vleugeladering, de bouw van de monddelen en de geslachtsorganen zijn verdeeld in drie superfamilies (de Hedyloidea, de Hesperioidea en de Papilionoidea) en zes families. De Hedyloidea is een kleine superfamilie met slechts één genus: *Macrosoma*. Hiervan zijn 35 soorten bekend, die allemaal in Centraal- en Midden-Amerika leven. Overigens vliegen deze grijsbruin gekleurde soorten 's nachts. Beide andere superfamilies hebben een wereldwijde verspreiding en vertegenwoordigers komen ook in Nederland voor. (SCOBLE 1995).

DE NEDERLANDE DAGVLINDERFAMILIES

In Nederland zijn 106 soorten dagvlinders waargenomen die verdeeld zijn over vijf families. Deze families zijn ongelijk verdeeld over de beide superfamilies; alleen de dikkopjes Hesperidae behoren tot de Hesperioidea, de overige vier families tot de Papilionoidea. Hieronder worden alle vijf de families kort behandeld.

Dikkopjes Hesperidae

De dikkopjes (fig. 2) behoren als enige familie tot een aparte superfamilie en onderscheiden zich dan ook door relatief veel kenmerken van de andere families. Zij hebben een korte, relatief brede kop (de afstand tussen de antennen is groter dan de diameter van het oog). De tong is relatief lang en ook de vorm van de sprietknop, die in een haakje eindigt, is

kenmerkend. De dikkopjes vliegen met een huppelende vlucht, vandaar de Engels naam 'skippers'. Europese soorten klappen de vleugels in rust samen, terwijl de achtervleugels opengevouwen en gespreid blijven. Deze soorten zijn geelbruin of donkerbruin gekleurd en zijn relatief klein. In Zuid-Amerika leven ook grotere vertegenwoordigers met bonte kleuren. Veel soorten herkennen mogelijke partners aan een speciale geur die zij verspreiden. In Europa gebruiken de meeste soorten grassen als waardplant, alleen de spikkeldikkopjes leven van ganzeriken of andere roosachtigen. De eieren zijn langwerpig van vorm. De rupsen hebben een grote kop en eenvoudig gebouwde buikpoten, waarmee ze zich niet zo goed kunnen vasthouden. Zij groeien langzaam en leven doorgaans tussen samengesponnen bladeren waarvan de binnenzijde wordt bedekt met spinsel. De pop ligt in een losse cocon.

De familie heeft een wereldwijde verspreiding met meer dan

Figuur 1

Vlinders worden op praktische gronden onderverdeeld in microlepidoptera en macrolepidoptera. Het muntvlindertje *Pyrausta aurata* is een voorbeeld van de microlepidoptera.

Figuur 2

De kormavvlinder *Hesperia comma* behoort tot de familie van de dikkopjes.

Figuur 3

De koningspage *Iphiclides podalirius* behoort tot de familie van de grote pages.

Figuur 4

De oranje luzernevlinder *Colias croceus* behoort tot de familie van de witjes.

3.000 soorten; in Europa leven er 47. Uit Nederland zijn 14 soorten bekend, verdeeld over drie onderfamilies: de oranje dikkopjes Hesperinae (5 soorten), de bonte dikkopjes Heteropterinae (2 soorten) en de spikkeldikkopjes Pyrginae (7 soorten). (CARTER ET AL. 1987, BINK 1992, SCOBLE 1995).

Grote pages **Papilionidae**

Grote pages (fig. 3) zijn grote vlinders en veel soorten zijn bijzonder fraai gekleurd; zo horen onder andere de grote en bont gekleurde paradijsslinders *Ornithoptera* tot deze familie. De eieren zijn langwerpig van vorm. Alleen rupsen van deze familie hebben in de nek een kenmerkend gevorkt orgaantje, het zogenaamde osmaterium, dat geurstoffen bevat en kan worden uitgestulpt bij gevaar. Alle grote pages verpoppen zich in een gordelpop, alleen bij de apollovlinders ligt de pop vrij op de grond.

Wereldwijd zijn er bijna 600 soorten bekend, de meeste leven in de tropen. In Europa komen slechts twaalf soorten voor en in Nederland zijn drie soorten gevonden. Deze behoren tot twee subfamilies: de pages Papilioninae

(2 soorten) en de apollovlinders Parnassiinae (1 soort). (SCOBLE 1995).

Witjes **Pieridae**

Witjes (fig. 4) zijn meestal overwegend wit, geel of groenig gekleurd en het verschil tussen de geslachten is vaak eenvoudig aan de tekening op de vleugels te bepalen. De vleugelschubben bevatten pterine, dat niet alleen een kleurpigment is, maar ook dient als vraatwerende stof. Witjes zijn hierdoor niet erg geliefd bij vogels. Het ei is langwerpig en bedekt met een netvormige structuur. De rupsen zijn doorgaans groen maar soms juist zeer opvallend gekleurd. Ze zijn bedekt met korte haartjes. Vrijwel alle soorten leven op kruisbloemigen of vlinderbloemigen. Ze hebben een gordelpop; de zijden draad ligt rondom het eerste segment van het achterlijf.

Witjes zijn over de hele wereld verspreid. Wereldwijd zijn zo'n 1.200 soorten bekend, in Europa vijftig en in Nederland zijn veertien soorten gevonden. Deze soorten zijn verdeeld in drie onderfamilies: de echte witjes Pierinae (6 soorten), de boswitjes Dismorphiinae (2 soorten) en de luzernevlinders Coliadinae (6 soorten). (SCOBLE 1995).

Blauwtjes **Lycaenidae**

De blauwtjes (fig. 5), waartoe ook de kleine pages en de vuurvlinders behoren, zijn kleine tot middelgrote vlinders. De ogen zijn langwerpig ovaal en vooral de mannetjes zijn vaak opvallend gekleurd. De eieren zijn rond van vorm dan bij de andere families. De rupsen hebben een dikke kop, een taaie huid en sommige soorten hebben klieren die stoffen afscheiden waar mieren op af komen. De pop van de Nederlandse soorten ligt meestal vrij.

Wereldwijd zijn er zo'n 6.000 soorten; ongeveer een derde van de dagvlinders behoort tot de blauwtjes. Uit Europa zijn zo'n 120 soorten bekend en in Nederland zijn 27 soorten gevonden. Deze familie is hier met slechts één onderfamilie vertegenwoordigd: de Lycaeninae. In het verleden werden de Lycaenidae onder andere verdeeld in de vuurvlinders (5 soorten), de kleine pages (6 soorten) en verschillende onderfamilies van de blauwtjes (16 soorten). (SCOBLE 1995, KARSHOLT & RAZOWSKI 1996).

Aurelia's **Nymphalidae**

Tot de aurelia's (fig. 6) horen zowel kleine als grote vertegenwoordigers. Ze zijn variabel gekleurd. Ook een groot aantal opvallende tropische vlinders, zoals de passiebloemvlinders *Heliconius* en de morpho's *Morpho*, behoren hiertoe. Kenmerkend voor de familie is dat de voorste poten zijn gereduceerd tot poetspoten; staan doen de vlinders op de achterste vier. Hoewel veel soorten de eitjes afzonderlijk afzetten, komt het ook geregeld voor dat de eieren in groepen worden gelegd; dan leven ook de rupsen aanvankelijk met meerdere individuen bijeen. De rupsen kunnen allerlei vormen hebben en zijn vaak bedekt met doortjes. De pop hangt ondersteboven aan het cremaster, een kransje van haakjes aan het uiteinde van het achterlijf. Wereldwijd zijn er zo'n 6000 soorten gevonden, ongeveer net zoveel als de blauwtjes. In Nederland is het met 48 en in Europa met meer dan tweehonderd soorten de grootste familie. De familie is verdeeld in zes onderfamilies: de monarchvlinders Danainae (1 soort), de zandooegjes Satyrinae (19 soorten), de weerschijnvlinders

Apaturinae (2 soorten), de ijsvogelvlinders Limenitidinae (2 soorten), de vossen Nymphalinae (14 soorten) en de parelmoervlinders Heliconiinae (10 soorten). In het verleden werden de zandoogjes en de monarchvlinders tot aparte families gerekend. (SCOBLE 1995).

STANDVLINDERS, TREKVLINDERS EN DWAALGASTEN

De Nederlandse dagvlinders worden ook onderverdeeld naar wijze en mate van voorkomen. Zo worden er standvlinders, onregelmatige standvlinders, trekvlinders, zwervers en dwaalgasten onderscheiden. Een vlinder die zich hier langer dan tien jaar achtereen heeft voortgeplant wordt gerekend tot de standvlinders. Nederland telt 71 standvlinders. Een soort die zich meer dan twee jaar achtereen op dezelfde plaats heeft voortgeplant, maar minder dan tien jaar, heet een onregelmatige standvlinder. Een voorbeeld van een onregelmatige standvlinder is het resedawitje. Hoewel hij regelmatig wordt gezien en zich hier zo nu en dan voortplant, heeft hij nooit meer dan tien jaar achtereen een populatie op eenzelfde plaats gehad. Op de Nederlandse lijst staan negen onregelmatige standvlinders.

Indien een vlinder niet in staat is zijn gehele levenscyclus hier te voltooien, wordt hij niet tot de standvlinders gerekend maar tot de trekvlinders, zwervers of dwaalgasten. Trekvlinders komen jaarlijks naar Nederland. Er zijn vier trekvlindersoorten: de gele en oranje luzernevlinder, de atalanta en de distelvlinder. Zwervers komen niet jaarlijks, maar zijn hier wel meer dan vijftien keer waargenomen. Slechts drie soorten staan als zwerver op de Nederlandse lijst. Tot slot zijn er nog de dwaalgasten. Dit zijn 19 soorten die hier minder dan 15 keer zijn gezien.

Verreweg de grootste groep zijn de standvlinders. De status van voorkomen van de verschillende standvlinders is verdeeld in negen categorieën, gebaseerd op de verspreiding van de betreffende soort in de periode tussen 1995 en 2003 (zie lijst Nederlandse dagvlinders). Er zijn vijf zeer algemene soorten, vijftien algemene, zes vrij schaarse, drie schaarse, vijf vrij zeldzame, zes zeldzame, drie zeer zeldzame, tien uiterst zeldzame en achttien verdwenen standvlinders.

Soorten waarvan wordt aangenomen dat ze niet in staat zijn om op eigen kracht naar Nederland te vliegen maar die hier wel zijn waargenomen, worden als adventief beschouwd en staan niet op de Nederlandse lijst. Zo staat de in Kuchlein & de Vos (1999) genoemde Surinaamse *Opsiphanes tamarindi* niet op de lijst. Van de tijgerblauwtjes die in supermarkten zijn aangetroffen, neemt men aan dat ze met groenten zijn ingevoerd en deze worden dus ook als adventief beschouwd.

NAAMLIJST VAN DE NEDERLANDSE DAGVLINDERSOORTEN

De volgorde van de soorten is conform die van Kuchlein & De Vos (1999). De soorten die niet in hun lijst zijn opgenomen (verborgen boswitje *Leptidea reali*, geraniumblauwtje *Cacyreus marshalli* en steppenparelmoervlinder *Melitaea aurelia*) zijn toegevoegd, waarbij Karsholt & Razowski (1996) is gevolgd.

De volgende soorten staan wel in Tax (1989) en Kuchlein & de Vos (1999), maar zijn van de Nederlandse lijst afgevoerd:

1. Groot spikkeldikkopje *Pyrgus alveus*. De oorspronkelijke waarnemer ontkende deze soort ooit in Nederland gevonden te hebben (VAN DER PLOEG 2004).
2. Aambeeldspikkeldikkopje *Pyrgus onopordi*. Het is uitgesloten dat deze Zuid-Europese soort op eigen kracht Nederland kan bereiken (MOND. MED. R. DE JONG).
3. Sleutelbloemvlinder *Hamearis lucina*. De waarnemingen van Chevremont uit 1956 en 1958 betreffen thuis opgekweekte exemplaren.
4. Blauwe ijsvogelvlinder *Ladoga reducta*. Het is onwaarschijnlijk dat de twee vlinders in juni 1976 bijna een maand voor hun eigenlijke vliegtijd op eigen kracht naar Nederland zijn gevlogen.
5. De status van het duingentiaanblauwtje *Maculinea alcon arenaria* is onduidelijk en het is hier niet meer opgenomen. Zie voor een discussie over deze status bij de soortbeschrijving van het gentiaanblauwtje *M. alcon*.

Het verspreidingsbeeld van de standvlinders is gebaseerd op de gegevens uit 1995-2003. De aanduidingen voor de verspreiding en status staan verklaard in tabel 1. Een toelichting op de gebruikte criteria wordt gegeven in hoofdstuk 9.

Figuur 5
Het boomblauwtje *Celastrina argiolus* behoort tot de familie van de blauwtjes.

Figuur 6
De argusvlinder *Lasiommata megera* is een zandoogje en behoort tot de familie van de aurelia's.

Tabel 1

Verklaring van gebruikte aanduidingen voor verspreiding en status bij de naamlijst van de Nederlandse dagvlindersoorten.

Afkorting verspreiding	Afkorting status
ZA Zeer algemeen	S Standvlinder
A Algemeen	T Trekvlinder
VS Vrij schaars	O Onregelmatige standvlinder
S Schaars	Z Zwerver (aantal waarnemingen)
VZ Vrij zeldzaam	D Dwaalgast (aantal waarnemingen)
Z Zeldzaam	I (Geslaagde) herintroductie (jaar van introductie)
ZZ Zeer zeldzaam	
UZ Uiterst zeldzaam	
AB Acuut met verdwijnen bedreigd	
V Verdwenen (jaar van verdwijnen)	
- Geen (voormalige) standvlinder	

	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Verspreiding	Status
FAMILIE	HESPERIIDAE - DIKKOPJES			
Subfamilie	HESPERIINAE - ORANJE DIKKOPJES			
GENUS	<i>Thymelicus</i> Hübner, 1819	<i>T. lineola</i> (Ochsenheimer, 1808)	zwartsprietdikkopje = geel dikkopje, klein dikkopje	A S
		<i>T. sylvestris</i> (Poda, 1761) = <i>T. flava</i> Brünnich, 1763 = <i>T. thaumas</i> Hufnagel, 1766	geelsprietdikkopje = bosdikkopje, geel dikkopje, gestreept dikkopje	VS S
		<i>T. acteon</i> (Rottemburg, 1775)	dwergdikkopje = gevlekt dikkopje	V (1981) S
GENUS	<i>Hesperia</i> Fabricius, 1793	<i>H. comma</i> (Linnaeus, 1758) = <i>Uricola comma</i>	kommavlinder = kommadikkopje, zilvervlekvlinder	VZ S
GENUS	<i>Ochlodes</i> Scudder, 1872	<i>O. faunus</i> (Turati, 1905) = <i>O. venata</i> (Turati, 1905) = <i>Augiodes sylvanus</i> Esper, 1777 nec Drury, 1773 = <i>Ochlodes sylvanus</i>	groot dikkopje = bosdikkopje, gevlekt dikkopje	A S
Subfamilie	HETEROPTERINAE - BONTE DIKKOPJES			
GENUS	<i>Heteropterus</i> Duméril, 1806	<i>H. morpheus</i> (Pallas, 1771)	spiegeldikkopje = morfeusvlinder, spiegeltje, spiegelvlekvlinder	ZZ S
GENUS	<i>Carterocephalus</i> Lederer, 1852	<i>C. palaemon</i> (Pallas, 1771)	bont dikkopje = dravik-dikkopje	VZ S
Subfamilie	PYRGINAE - SPIKKELDIKKOPJES			
GENUS	<i>Erynnis</i> Schrank, 1801	<i>E. tages</i> (Linnaeus, 1758)	bruin dikkopje = donker dikkopje	UZ S
GENUS	<i>Carcharodus</i> Hübner, 1819	<i>C. alcaeae</i> (Esper, 1780)	kaasjeskruiddikkopje = kaasjeskruidvlinder, malva dikkopje	V (1953) O
GENUS	<i>Spialia</i> Swinhoe, 1912	<i>S. sertorius</i> (Hoffmannsegg, 1804) = <i>Hesperia sertorius</i> = <i>S. sao</i> Hübner, 1803 nec Bergsträsser, 1779	kalkgraslanddikkopje = pimpernel dikkopje	V (1976) S, D (2)
GENUS	<i>Pyrgus</i> Hübner, 1819	<i>P. carthami</i> (Hübner, 1813) = <i>Hesperia carthami</i> = <i>P. fritillaries</i> auctorum <i>P. malvae</i> (Linnaeus, 1758) = <i>Hesperia malvae</i> <i>P. cirsii</i> (Rambur, 1839) = <i>P. carlinae</i> (Rambur, 1839) <i>P. armoricanus</i> (Oberthür, 1910)	witgezoomd spikkeldikkopje = getekende dikkop aardbeivlinder = aardbeidikkopje, aardbezievlinder rood spikkeldikkopje = zomerdikkopje bretons spikkeldikkopje = oogvlekdikkopje	- D (1) Z S - D (1) - D (1)
FAMILIE	PAPILIONIDAE - GROTE PAGES			
Subfamilie	PARNASSIINAE - APOLLOVLINDERS			
GENUS	<i>Parnassius</i> Latreille, 180	<i>P. apollo</i> (Linnaeus, 1758)	apollovlinder	- D (7)
Subfamilie	PAPILIONINAE - PAGES			
GENUS	<i>Iphiclides</i> Hübner, 1819	<i>I. podalirius</i> (Linnaeus, 1758) = <i>Graphium podalirius</i>	koningspage	- Z (42)

		Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Verspreiding	Status
GENUS	<i>Papilio</i> Linnaeus, 1758	<i>P. machaon</i> Linnaeus, 1758	koninginnenpage = ridderkapel, zwaluwstaart	VS	S
FAMILIE	PIERIDAE - WITJES				
Subfamilie	DISMORPHIINAE - BOSWITJES				
GENUS	<i>Leptidea</i> Billberg, 1820	<i>L. sinapis</i> (Linnaeus, 1758)	boswitje = lathyruswitje	UZ	S
		<i>L. reali</i> Reissinger, 1989	verborgen boswitje	V (1958)	O
Subfamilie	COLIADINAE - LUZERNEVLINDERS				
GENUS	<i>Colias</i> Fabricius, 1807	<i>C. palaeno</i> (Linnaeus, 1761)	veengeeltje = breedbandluzernevlinder, rijbsbevlinder, veenluzernevlinder	-	D (3)
		<i>C. croceus</i> (Fourcroy, 1785) = <i>C. edusa</i> Fabricius, 1787 nec Fabricius, 1777 = <i>C. electro</i>	oranje luzernevlinder = klavervlinder, oranje posthoortje, oranjegele hooivlinder	VS	T
		<i>C. chrysothème</i> (Esper, 1781)	steppeluzernevlinder	-	D (1)
		<i>C. hyale</i> (Linnaeus, 1758)	gele luzernevlinder	S	T
		<i>C. alfaciensis</i> Ribbe, 1905 = <i>C. australis</i> Verity, 1911	zuidelijke luzernevlinder = citroengele luzernevlinder, valse luzernevlinder	-	D (9)
GENUS	<i>Gonepteryx</i> Leach, 1815	<i>G. rhamni</i> (Linnaeus, 1758)	citroenvlinder = citroentje	A	S
Subfamilie	PIERINAE - ECHTE WITJES				
GENUS	<i>Anthocharis</i> Boisduval, Rambur & Graslin, 1833	<i>A. cardamines</i> (Linnaeus, 1758)	oranjetipje = oranjetipvlinder, oranjetip, peterselievindertje	A	S
GENUS	<i>Aporia</i> Hübner, 1819	<i>A. crataegi</i> (Linnaeus, 1758)	groot geaderd witje = boomwitje, geaderd witje	V (1975)	S, Z (40)
GENUS	<i>Pieris</i> Schrank, 1801	<i>P. brassicae</i> (Linnaeus, 1758)	groot koolwitje = grote witjesvlinder, koolwitje	ZA	S
		<i>P. rapae</i> (Linnaeus, 1758)	klein koolwitje = klein witje, knollewitje, koolwitje	ZA	S
		<i>P. napi</i> (Linnaeus, 1758)	klein geaderd witje = geaderd witje, knollewitje, koolwitje	ZA	S
GENUS	<i>Pontia</i> Fabricius, 1807	<i>P. daplidice</i> (Linnaeus, 1758) s.l. including <i>P. edusa</i> Fabricius, 1777	resedawitje = zuidelijke resedawitje, oostelijke resedawitje	V (1951)	O, Z (>50)
FAMILIE	LYCAENIDAE - BLAUWTJES				
GENUS	<i>Lycaena</i> Fabricius, 1807	<i>L. phlaeas</i> (Linnaeus, 1761)	kleine vuurvlinder = gevlekt vuurvlindertje, vuurvlindertje	A	S
		<i>L. dispar</i> (Haworth, 1803)	grote vuurvlinder	UZ	S
		<i>L. virgaureae</i> (Linnaeus, 1758)	morgenrood = dukaatvlinder	-	D (7)
		<i>L. tityrus</i> (Poda, 1761) = <i>L. dorilis</i> (Hufnagel, 1766)	bruine vuurvlinder	S	S
		<i>L. hippothoe</i> (Linnaeus, 1761) = <i>Palaeochrysophanus hippothoe</i>	rode vuurvlinder = paarsgerande vlinder	V (1946)	S, D (2)
GENUS	<i>Thecla</i> Fabricius, 1807	<i>T. betulae</i> (Linnaeus, 1758) = <i>Zephyrus betulae</i>	sleedoornpage = berkepage	Z	S
GENUS	<i>Neozephyrus</i> Sibatani & Ito, 1942	<i>N. quercus</i> (Linnaeus, 1758) = <i>Quercusia quercus</i> = <i>Zephyrus quercus</i>	eikenpage	VS	S
GENUS	<i>Callophrys</i> Billberg, 1820	<i>C. rubi</i> (Linnaeus, 1758)	groentje	VS	S
GENUS	<i>Satyrium</i> Scudder, 1876	<i>S. w-album</i> (Knoch, 1782) = <i>Strymonidia w-album</i> = <i>Thecla w-album</i>	iepenpage	UZ-AB	S
		<i>S. pruni</i> (Linnaeus, 1758) = <i>Strymonidia pruni</i>	pruimenpage = bruine page	V (1971)	O, D (1)

		Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Verspreiding	Status
GENUS	<i>Satyrrium</i> (vervolg)	<i>S. ilicis</i> (Esper, 1779) = <i>Nordmannia ilicis</i> = <i>Thecla ilicis</i>	bruine eikenpage = schildrups, schildrupspage, schildrupsvlinder	VZ	S
GENUS	<i>Lampides</i> Hübner, 1819	<i>L. boeticus</i> (Linnaeus, 1767)	tijgerblauwtje = langstaartblauwtje	-	D (11)
GENUS	<i>Cacyreus</i> Butler, 1898	<i>C. marshalli</i> Butler, 1898	geraniumblauwtje	-	D (3)
GENUS	<i>Cupido</i> Schrank, 1801	<i>C. minimus</i> (Fuessly, 1775) <i>C. argiades</i> (Pallas, 1771)	dwerfblauwtje staartblauwtje = kortstaartblauwtje	V (1984) -	S, O D (10)
GENUS	<i>Celastrina</i> Tutt, 1906	<i>C. argiolus</i> (Linnaeus, 1758)	boomblauwtje = hulstblauwtje, klimopblauwtje, vuilboomblauwtje, zilverblauwtje	A	S
GENUS	<i>Maculinea</i> Van Eecke, 1915	<i>M. alcon</i> (Denis & Schiffermüller, 1775) = <i>M. alcon arenaria</i> Lempke, 1942 = <i>M. alcon ericae</i> Lempke, 1942 = <i>Lycaena alcon</i> <i>M. arion</i> (Linnaeus, 1758) = <i>Lycaena arion</i> p.p. <i>M. teleius</i> (Bergsträsser, 1779) = <i>Lycaena arion</i> p.p. = <i>M. euphemus</i> Hübner, 1800 <i>M. nausithous</i> (Bergsträsser, 1779) = <i>Lycaena nausithous</i> p.p. = <i>M. arcas</i> Rottemburg, 1775 nec Drury, [1773]	gentiaanblauwtje = duingentiaanblauwtje, heidegentiaanblauwtje tijmblauwtje = groot blauwtje pimpernelblauwtje = donker blauwtje, maasblauwtje donker pimpernelblauwtje = bruin maasblauwtje, roerblauwtje	VZ V (1949) V (1970), UZ V (1970), UZ-AB	S S, D (2) S, I (1990) S, I (1990)
GENUS	<i>Plebeius</i> Kluk, 1780	<i>P. argus</i> (Linnaeus, 1758) = <i>P. aegon</i> Dennis & Schiffermüller, 1775 <i>P. idas</i> (Linnaeus, 1761) = <i>Lycaeides idas</i> <i>P. optilete</i> (Knoch, 1781) = <i>Polyommatus optilete</i> = <i>Vacciniina optilete</i> <i>P. agestis</i> (Denis & Schiffermüller, 1775) = <i>Aricia agestis</i> = <i>Polyommatus agestis</i> = <i>P. astrarche</i> Bergsträsser, 1779 = <i>Aricia medon</i> Hufnagel, 1766 nec Linnaeus, 1763	heideblauwtje = aegonvlinder vals heideblauwtje veenbesblauwtje bruin blauwtje = donkerbruin blauwtje	S V (1981) UZ-AB VS	S S, D (1) S
GENUS	<i>Polyommatus</i> Latreille, 1804	<i>P. semiargus</i> (Rottemburg, 1775) = <i>Cyaniris semiargus</i> = <i>Cyaniris acis</i> Dennis & Schiffermüller, 1775, nec Drury, 1773 = <i>Polyommatus acis</i> <i>P. icarus</i> (Rottemburg, 1775) <i>P. coridon</i> (Poda, 1761) = <i>Lysandra coridon</i>	klaverblauwtje = weideblauwtje icarusblauwtje = gewoon blauwtje, kattedoorn blauwtje, stalkruidblauwtje bleek blauwtje = kalkblauwtje, paardehoefklaver- blauwtje	V (1974) A V (1959)	S, O S O, Z (>50)
FAMILIE	NYMPHALIDAE - AURELIA'S				
Subfamilie	DANAINAE - MONARCHVLINDERS				
GENUS	<i>Danaus</i> Kluk, 1802	<i>D. plexippus</i> (Linnaeus, 1758)	monarchvlinder = zijdeplantvlinder	-	Z (13)
Subfamilie	SATYRINAE - ZANDOOGJES				
GENUS	<i>Pararge</i> Hübner, 1819	<i>P. aegeria</i> (Linnaeus, 1758)	bont zandoogje	A	S
GENUS	<i>Lasiommata</i> Humphreys & Westwood, 1841	<i>L. megera</i> (Linnaeus, 1767) = <i>Pararge megera</i> <i>L. maera</i> (Linnaeus, 1758) = <i>Pararge maera</i>	argusvlinder = schoenlapper rotsvlinder = grote argusvlinder	A -	S D (7)
GENUS	<i>Lopinga</i> Moore, 1893	<i>L. achine</i> (Scopoli, 1763) = <i>L. deianira</i> Linnaeus, 1764	boszandoog = boskoevinkje	-	D (1)

		Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Verspreiding	Status
GENUS	<i>Coenonympha</i> Hübner, 1819	<i>C. tullia</i> (Müller, 1764) = <i>C. tiphon</i> Rottemburg, 1775 nec Kühn, 1774 <i>C. arcania</i> (Linnaeus, 1761) = <i>C. amyntas</i> Poda, 1761 <i>C. hero</i> (Linnaeus, 1761) <i>C. pamphilus</i> (Linnaeus, 1758)	veenhooibeestje tweekleurig hooibeestje = parelgrashooibeestje, parelgrasvlinder zilverstreephooibeestje = zandhaverhooibeestje hooibeestje	UZ V (1988) V (1957) A	S S S S
GENUS	<i>Pyronia</i> Hübner, 1819	<i>P. tithonus</i> (Linnaeus, 1771) = <i>Maniola tithonus</i>	oranje zandoogje	A	S
GENUS	<i>Aphantopus</i> Wallengren, 1853	<i>A. hyperantus</i> (Linnaeus, 1758)	koevinkje	A	S
GENUS	<i>Maniola</i> Schrank, 1801	<i>M. jurtina</i> (Linnaeus, 1758)	bruin zandoogje	A	S
GENUS	<i>Erebia</i> Dalman, 1816	<i>E. ligea</i> (Linnaeus, 1758) <i>E. aethiops</i> (Esper, 1777) <i>E. medusa</i> (Denis & Schiffermüller, 1775)	boserebia = moorvlinder zomererebia = moorvlinder voorjaarserebia	- - -	D (2) D (1) D (4)
GENUS	<i>Melanargia</i> Meigen, 1828	<i>M. galathea</i> (Linnaeus, 1758)	dambordje	-	O
GENUS	<i>Hipparchia</i> Fabricius, 1807	<i>H. fagi</i> (Scopoli, 1763) <i>H. semele</i> (Linnaeus, 1758) = <i>Satyrus semele</i> <i>H. statilinus</i> (Hufnagel, 1766) = <i>Neohipparchus statilinus</i> = <i>Satyrus statilinus</i>	grote boswachter heivlinder = grote heivlinder, heidezandoog kleine heivlinder = donker zandoogje, stuifzandvlinder	- VS UZ-AB	D (1) S S
GENUS	<i>Arethusana</i> De Lesse, 1951	<i>A. arethusa</i> (Denis & Schiffermüller, 1775) = <i>Satyrus arethusa</i> = <i>A. erythia</i> Hübner, 1804	oranje steppevlinder	-	D (1)
Subfamilie	APATURINAE - WEERSCHIJNVLINDERS				
GENUS	<i>Apatura</i> Fabricius, 1807	<i>A. ilia</i> (Denis & Schiffermüller, 1775) <i>A. iris</i> (Linnaeus, 1758)	kleine weerschijnvlinder = glanskapel grote weerschijnvlinder = glanskapel	V (1987) Z	O, D (2) S
Subfamilie	LIMENITIDINAE - IJSVOGELVLINDERS				
GENUS	<i>Limnitis</i> Fabricius, 1807	<i>L. populi</i> (Linnaeus, 1758) <i>L. camilla</i> (Linnaeus, 1764) = <i>Ladoga camilla</i> = <i>L. sybilla</i> Linnaeus, 1769	grote ijsvogelvlinder = Nijmeegse kapel kleine ijsvogelvlinder = ijsvogeltje, ijsvogelvlinder	V (1995) VZ	S S
Subfamilie	NYMPHALINAE - VOSSEN				
GENUS	<i>Vanessa</i> Fabricius, 1807	<i>V. atalanta</i> (Linnaeus, 1758) = <i>Parameis atalanta</i> <i>V. cardui</i> (Linnaeus, 1758) = <i>Cynthia cardui</i> = <i>Parameis cardui</i>	atalanta = admiraal, admiraalsvlinder, nummer- vlinder, schoenlapper, schoenmaker distelvlinder = distelvink	ZA ZA	T T
GENUS	<i>Inachis</i> Hübner, 1819	<i>I. io</i> (Linnaeus, 1758) = <i>Vanessa io</i>	dagpauwoog = pauwoogvlinder	ZA	S
GENUS	<i>Aglais</i> Dalman, 1816	<i>A. urticae</i> (Linnaeus, 1758)	kleine vos = kleine aurelia, schoenlapper	ZA	S
GENUS	<i>Polygonia</i> Hübner, 1819	<i>P. c-album</i> (Linnaeus, 1758)	gehakelde aurelia = aurelia, C-vlinder, witte c-vlinder	A	S
GENUS	<i>Nymphalis</i> Kluk, 1802	<i>N. polychloros</i> (Linnaeus, 1758) = <i>Vanessa polychloros</i> <i>N. antiopa</i> (Linnaeus, 1758) = <i>Vanessa antiopa</i>	grote vos = grote aurelia rouwmantel = koningsmantel	Z-AB V (1964)	S S, O
GENUS	<i>Araschnia</i> Hübner, 1819	<i>A. levana</i> (Linnaeus, 1758)	landkaartje	A	S
GENUS	<i>Euphydryas</i> Scudder, 1872	<i>E. aurinia</i> (Rottemburg, 1775)	moerasparelmoervlinder = artemisvlinder, moerasmelitaea	V (1982)	S

		Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Verspreiding	Status
GENUS	<i>Melitaea</i> Fabricius, 1807	<i>M. cinxia</i> (Linnaeus, 1758)	veldparelmoervlinder = weegbreemelitaea, weegbreevlinder	V (1995)	S, O
		<i>M. didyma</i> (Esper, 1778)	tweekleurige parelmoervlinder = rode vlekvlinder	-	D (6)
		<i>M. diamina</i> (Lang, 1789) = <i>M. dictynna</i> Esper, 1778 nec Dennis & Schiffmüller, [1775]	woudparelmoervlinder = donkere vlekvlinder, zilvertvlekvlinder	V (1960)	S
		<i>M. athalia</i> (Rottemburg, 1775) = <i>Mellicta athalia</i>	bosparelmoervlinder = bosmelitaea, zwartkorenlinder	ZZ	S
		<i>M. aurelia</i> Nickerl, 1850 = <i>Mellicta aurelia</i> = <i>Mellicta parthenie</i> Borkhausen, 1788 nec Bergsträsser, 1780 = <i>Mellicta parthenoides</i>	steppeparelmoervlinder	V (1996)	O
Subfamilie	HELICONIINAE - PARELMOERVLINDERS				
GENUS	<i>Argynnis</i> Fabricius, 1807	<i>A. paphia</i> (Linnaeus, 1758)	keizersmantel = streepparelmoervlinder, zilverstreep	V (1980)	S, O
		<i>A. aglaja</i> (Linnaeus, 1758) = <i>Mesoacidalia aglaja</i> = <i>Mesoacidalia charlotta</i> Haworth, 1803	grote parelmoervlinder	ZZ	S
		<i>A. adippe</i> (Denis & Schiffmüller, 1775)	bosrandparelmoervlinder = adippevlinder, viooltjesparelmoervlinder	V (1976)	O, D (5)
		<i>A. niobe</i> (Linnaeus, 1758)	duinparelmoervlinder	Z	S
GENUS	<i>Issoria</i> Hübner, 1819	<i>I. lathonia</i> (Linnaeus, 1758) = <i>Argynnis lathonia</i>	kleine parelmoervlinder	S	S
GENUS	<i>Brenthis</i> Hübner, 1819	<i>B. ino</i> (Rottemburg, 1775) = <i>Argynnis ino</i>	purperstreepparelmoervlinder = pimperlvlinder, spireaparelmoervlinder	V (1962), UZ-AB	S
GENUS	<i>Boloria</i> Moore, 1900	<i>B. euphrosyne</i> (Linnaeus, 1758) = <i>Clossiana euphrosyne</i>	zilvervlek	V (1969)	S, D (1)
		<i>B. selene</i> (Denis & Schiffmüller, 1775) = <i>Clossiana selene</i>	zilveren maan	Z	S
		<i>B. dia</i> (Linnaeus, 1767) = <i>Brenthis dia</i> = <i>Clossiana dia</i>	paarse parelmoervlinder = akkerparelmoervlinder	-	Z (15)
		<i>B. aquilonaris</i> (Stichel, 1908) = <i>B. arsilache</i> Esper, 1780 = <i>B. sifanica</i> Grun-Grzhimailo, 1891 = <i>Brenthis arsilache</i>	veenbesparelmoervlinder	UZ-AB	S